

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12359/2023
28.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог „ОТР Банка Србија“ са седиштем у Новом Београду, Булевар Зорана Ђинђића број 50/Б, против туженог-противтужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник адвокат Петар Милутиновић из ..., ради дуга и утврђења, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4669/21 од 14.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 28.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог-противтужиоца изјављена против става првог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4669/21 од 14.12.2022. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог-противтужиоца изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4669/21 од 14.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2000/2015 од 14.01.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован предлог туженог за прекид парничног поступка П 2000/15 до окончања поступка по поднетој кривичној пријави туженог против судског вештака ББ,: Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца-противтуженог и обавезан тужени-противтужилац да на име дуга тужиоцу исплати: на име главнице износ од 14.434.526,39 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године па до исплате, на име уговорене камате износ од 672.789,90 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године па до исплате, на име неисплаћене законске затезне камате износ од 3.646.842,00 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца-противтуженог да се обавезе тужени-противтужилац да му на име дуга поред досуђеног износа из става другог изреке пресуде исплати додатни износ: на име главнице 48.347,33 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године па до исплате, и на име неисплаћене законске затезне камате износ од 3.919,93 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012.

године па до исплате. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев туженог-противтужиоца па је утврђено да су одредбе Уговора о дозвољеном прекорачењу на текућем рачуну број .. од 27.04.2009. године, који је закључен између правног претходника тужиоца-противтуженог „Societe Generale Bank Србија“ ад Београд и „Troctrade“ ДОО Београд, ништаве и то: одредба члана 2.2.1. којом је уговорено да банка обрачунава и наплаћује своје услуге за обраду захтева у износу од 0,5% лимита из члана 1. уговора пре пуштања прекорачења у течај, и одредба члана 2.3.3. у делу у коме је одређено да је дужник дужан да банци врати накнаду и порезе. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражио да се утврди да је Уговор о дозвољеном прекорачењу по текућем рачуну број .. од 24.04.2009. године закључен између „Societe Generale Bank Србија“ ад Београд и „Troctrade“ ДОО Београд поред утврђене ништавости у ставу 4. изреке пресуде, ништав и у свим осталим одредбама уговора. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени-противтужилац да тужиоцу-противтуженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 265.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4669/21 од 14.12.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П 2000/2015 од 14.01.2021. године у делу става другог изреке којим је обавезан тужени-противтужилац да на име дуга тужиоцу-противтуженом исплати: на име главнице износ од 14.434.526,39 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године па до исплате, на име уговорене камате износ од 672.789,90 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године па до исплате и на име неисплаћене законске затезне камате износ од 3.646.842,09 динара, у ставу четвртном, петом и шестом изреке, и у том делу жалбе тужиоца-противтуженог и туженог-противтужиоца се одбијају као неосноване. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 2000/2015 од 14.01.2021. године у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца-противтуженог да се обвеже тужени-противтужилац да му исплати законску затезну камату на износ од 3.646.842,00 динара почев од 27.06.2012. године па до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог-противтужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени-противтужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, означавајући исту као посебну ревизију. Обзиром да је вредност предмета спора у овој правној ствари опредељена на 14.434.526,39 динара, то су испуњени услови да се о ревизији одлучује у смислу члана 408. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог-противтужиоца изјављена против става првог и трећег изреке другостепене пресуде неоснована, док је у односу на став други изреке недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца-противтуженог „Societe Generale Bank Србија“ ад Београд, и „Troctrade“ ДОО Београд као дужник, чији је законски заступник овде тужени-противтужилац, су закључили

Уговор о дозвољеном прекорачењу по текућем рачуну број .. од 24.04.2009. године, којим је од стране банке одобрено овом правном лицу за ликвидност краткорочни кредит у износу од 16.500.000,00 динара и то у виду прекорачења на текућем рачуну, а до лимита одобреног од стране банке и омогућено располагање средствима банке за извршење дневних трансакција за које дужник нема довољно средстава на текућем рачуну. У члану 2. под тачком 2.1.1. уговорена је редовна камата, стопа 2w геро+3,5% на годишњем нивоу под тачком 2.1.1. а под тачком 2.1.2. казнена каматна стопа: законска затезна каматна стопа на укупна доспела ненаплаћена потраживања банке на дан доспећа под 2.1.3 обрачун и плаћање камате. У члану 2.2. накнаде под 2.2.1. уговорено је да банка обрачунава и наплаћује своје услуге за обраду захтева у износу од 0,5% лимита из члана 1. уговора пре пуштања прекорачења у течај под 2.3. Дужник је био дужан да банци врати сва позамљена средства заједно са обрачунатом каматом, накнадама, порезима, тако да стање на рачуну сведе на нулу или на позитивни салдо најкасније са последњим даном трајања прекорачења.

Правни претходник тужиоца и тужени су истог дана 24.04.2009. године закључили Уговор о јемству број .. којим је предвиђено солидарно јемство на терет јемца - платца који одговара банци као и дужник у случају да своју обавезу „Troctrade“ ДОО Београд по уговору не измири на време. Решењем Агенције за привредне регистре број Д 121280/13 од 15.11.2013. године назначено привредно друштво је брисано из регистра привредних субјеката. Укупан дуг туженог на дан отварања стечајног поступка - 27.06.2012. године износи 14.434.526,39 динара. Ненаплаћена уговорена камата износи 672.789,90 динара, а законска затезна камата која је обрачуната за период од 27.09.2010. године до 27.06.2012. године на утврђен износ главнице и уговорене камате износи 3.646.842,09 динара. У току поступка тужени-противтужилац је поднео противтужбу и тражио да се утврди да је Уговор о дозвољеном прекорачењу од 24.04.2009. године ништав.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је најпре одлучио о противтужбеном захтеву и утврдио да су одредба члана 2.2.1. којом је уговорено да банка обрачунава и наплаћује своје услуге за обраду захтева у износу од 0.5% лимита из члана 1. уговора пре пуштања у течај и одредба члана 2. тачка 3. тачка 3. у делу у коме је одређено да је дужник дужан да банци врати накнаду и порезе, ништаве и не производе правно дејство. Ово из разлога што су означене одредбе у погледу обавеза неодредиве у смислу одредбе из члана 47. ЗОО, те су сходно цитираном пропису и ништаве. У преосталом делу противтужбени захтев туженог-противтужиоца је одбио налазећи да нема основа за утврђивање ништавости преосталих одредаба уговора.

У односу на тужбени захтев тужиоца-противтуженог, првостепени суд је утврдио да је исти основан. Вештачењем путем вештака економско-финансијске струке утврђено је колики је дуг туженог-противтужиоца према тужиоцу-противтуженом. Даље, закључењем Уговора о јемству дана 24.04.2009. године, тужени је постао солидарни јемац тј. јемац - платац и одговара банци као дужник са којим је банка закључила уговор. Привредно друштво „Troctrade“ ДОО је отишло у стечај, није вратило узети новац, па сходно члану 1007. став 2. ЗОО, обзиром да је тужени солидарни јемац, за преузети новац, то је тужбени захтев према истом основан. Према члану 1007. став 3. ЗОО прописано да смањење обавезе главног дуга у стечајном поступку оштећеног или у поступку принудбе нагодбе не повлачи са собом и одговарајуће смањење јемчеве обавезе те јемац одговара повериоцу за цели износ своје обавезе. Према члану 400. став 3. ЗОО, прописано је да се одредбе претходних ставова (где је регулисано питање обрачуна камате на доспела потраживања) не односе на кредитно пословање банака и других банкарских организација. Сходно томе, тужилац-противтужени је имао право на наплату обрачунате камате која је доспела на наплату, а

која је обрачуната на ранију постојећу камату. Назначени пропис представља изузетак од члана 279. став 1. ЗОО. Банка има законско овлашћење да кориснику кредита у доцњу обрачуна и наплати законску затезну камату на износ главног дуга увећану за доспелу уговорену камату на месечном нивоу и пре исплате главног дуга и самостално утужи и доспелу уговорену и затезну камату заједно са процесном каматом од дана подношења тужбе суду. То значи да поред главнице може тражити углавничену камату са законском затезном каматом од подношења тужбе суду, па је у том делу тужбени захтев усвојен.

Апелациони суд је потврдио првостепену пресуду у делу који се односи на обавезу туженог да на име дуга исплати 14.434.526,39 динара са законском затезном каматом од 27.06.2012. године, на име уговорене камате од 677.789,90 динара са законском каматом од 27.06.2012. године па до исплате и на име неисплаћене законске затезне камате износ од 3.646.842,09 динара. У односу на законску затезну камату на износ од 3.646.872,09 динара (део става другог изреке првостепене пресуде) другостепени суд је преиначио првостепену пресуду налазећи да тужилац-противтужени нема право на законску затезну камату на тај износ почев од 27.06.2020. године па до исплате.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови одлучили како о тужбеном тако и о противтуженом захтеву. Тужени је солидарни јемац у односу на главног дужника Привредно друштво „Троctrade“ ДОО, које је отишло под стечај и дана 15.11.2013. године брисано из регистра привредних субјеката. Чланом 997. ЗОО прописано је да се уговором о јемству јемац обавезује према повериоцу да ће испунити пуноважну и доспелу обавезу дужника, ако овај то не учини. Према члану 1002. став 4. јемац одговара и за свако повећање обавезе које би настало дужниковом доцњом или дужниковом кривицом, уколико није друкчије уговорено. Привредно друштво „Троctrade“ ДОО Београд није испунило своју обавезу по уговору о кредиту, па с тога назначена обавеза за исплату прелази на туженог-противтужиоца као солидарног јемца. Наводи да у овом случају није могао бити примењена одредба члана 400. ЗОО већ члан 277. став 2. ЗОО је цењен у нижестепеном поступку и разлоге о неприхватању примене назначене законске одредбе у конкретној ситуацији у свему прихвата и Врховни суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужени-противтужилац је изјавио ревизију и против одредбе става другог другостепене пресуде којом је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца-противтуженог за исплату камате на износ од 3.646.842,09 динара од 27.06.2012. године. Назначени део одлуке другостепеног суда је донет у корист тужиоца-противтуженог, па из тога произлази да тужени-противтужилац нема правни интерес изјављивања ревизије на тај део другостепене пресуде.

Сходно изнетом, на основу члана 413. а у вези члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић